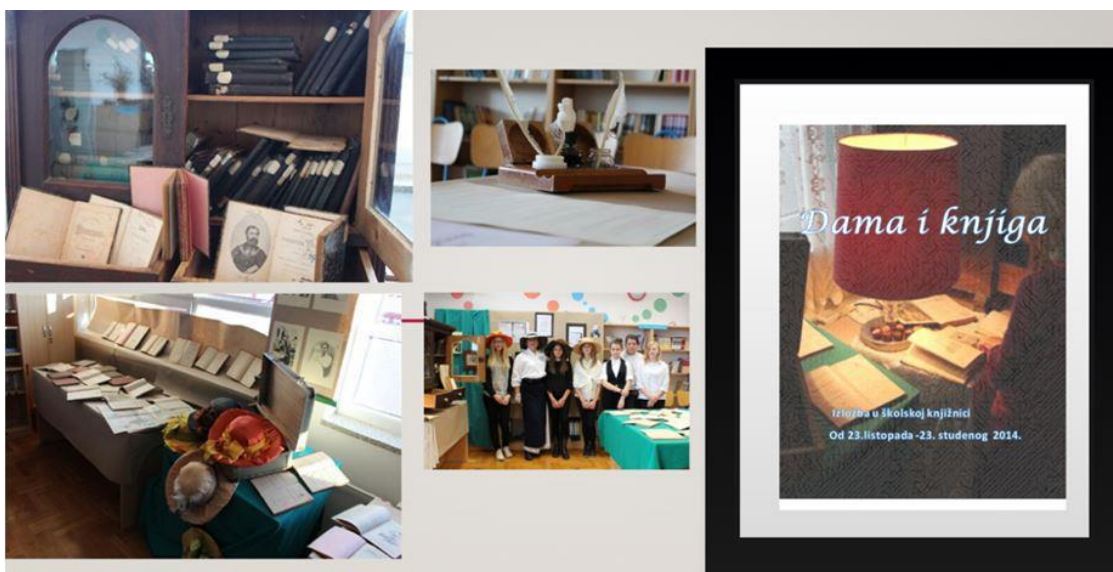

Školski rječnik hrvatskoga jezika definira pridjev *vidljiv* kao onaj koji se može dobro vidjeti, ali i onaj koji se može zapaziti ili prepoznati. Jedan od načina kako školsku knjižnicu, a samim time i školsku knjižničarku, učiniti vidljivom i prepoznatljivom jesu izložbe.

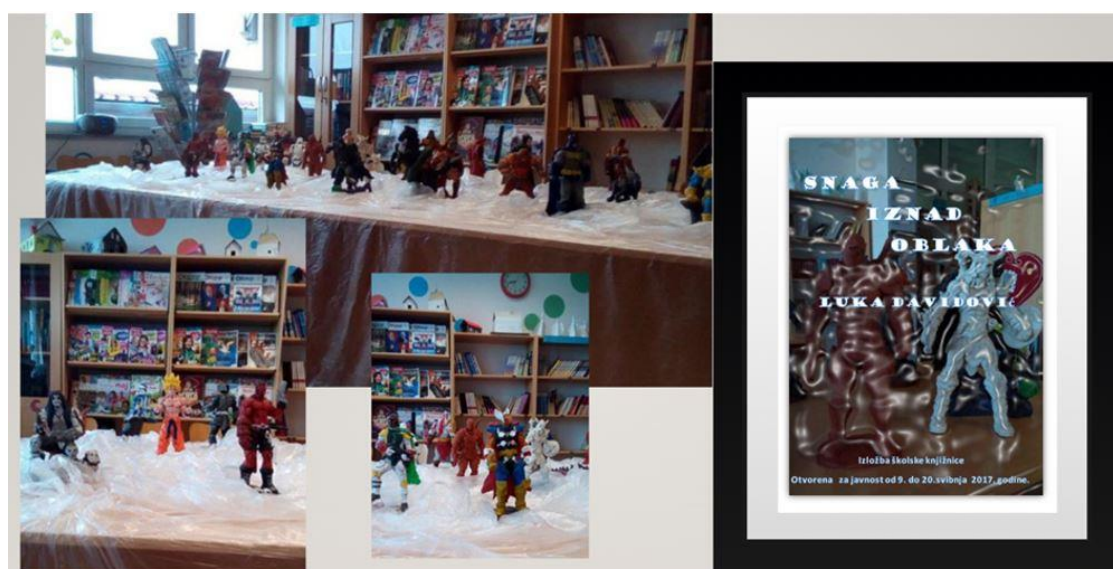
Prema T. Maroeviću izložba je stvaralački čin i specifičan informacijski sustav. Izložbom se uspostavljaju neprekidni komunikacijski procesi na relaciji posjetitelj i izložba (informacijski sustav). Upravo riječi komunikacija, informacija, proces i stvaralački čin upućuju u način kako i zašto organizirati izložbu u školskoj knjižnici. Izložba može biti (imati ulogu) estetska, evokativna, didaktička ili edukativna. Najčešće je koloplet svih ti uloga koje su i sastavni dio nastavnog procesa. Komunikacija sa stručnim suradnicima drugih profila (pedagog, psiholog...), voditeljima izvannastavnih aktivnosti i učiteljima na razrednim i predmetnim projektima odredile su teme izložbi koje sam organizirala. Suradnja je krenula iz neformalnih razgovora kada bi se pojavio neki problem ili poteškoća na razrednoj i školskoj razini. Razredna i učiteljska vijeća na kojima se predstavlja plan rada poslužila su mi za predstavljanje moguće suradnje.

Izložba pod nazivom Dama i knjiga nastala je u suradnji na projektu hrvatskog jezika i povijesti Secesija, a provodio se u 8. razredu škole Đakovački Selci. U isto vrijeme, od strane pedagoga uočena je podjela (popularne – nepopularne) među djevojčicama u tom razredu. U organizaciji izložbe uz zadanu temu Secesija zadatak je bio i povezati učenice 8. razreda. Organizirala sam ih u timove i kroz rad na izložbi poticala suradnju, uvažavanje različitosti, komunikaciju. Tijekom pripreme, organizacije i realizacije izložbe uključivala sam nastavnike predmetnog područja, razrednika i pedagoga. U pripremi izložbe upoznala sam učenice s dvije dame: Marija Jurić Zagorka i Ivana Brlić Mažuranić. Njihove različitosti u osobnosti i načinu sudjelovanja u društvenom životu bile su tema radionica uvažavanja različitosti na koje su se nastavile kreativne radionice izrade šešira u stilu Zagorka i Ivane, a koji su potom bili izloženi. Zanimljivijom i aktivnijom za

posjetitelje izložbu sam “začinila” okušavanjem u pisanju krasopisa gušćim perom koju su vodile učenice 8. razreda. Izloženi stari udžbenici, lektirni naslovi i priručnici za nastavnike (od 1890.-1954. godine) iz fonda školske knjižnice privukli su i starije stanovnike naselja Selci Đakovački na evociranje uspomena. Posjetitelji različite životne dobi s učenicima su škole u kontaktu tijekom posjeta izložbi izmjenjivali sjećanja i iskustva iz svojih školskih dana. U knjizi dojmova (koja je za većinu bila novost) posjetitelji su izražavali samo pohvale. Svojim jednim dijelom izložba je gostovala i na manifestaciji Noć knjige u Gradskoj knjižnici i čitaonici Đakovo.

Slika 1. Izložba Dama i knjiga

Slika 2. Izložba Snaga iznad oblaka

Izložbom pod nazivom Snaga iznad oblaka učenicima škole Đakovački Selci i stanovnicima naselja predstavila sam bivšeg učenika i način na koji je realizirao svoj talent. Predstavljeni su radovi u glini na temu junaka iz filmova i računalnih igrica. Bila je ovo prilika za učenike da razmjene dojmove i preporuke za pojedine računalne igre i filmove. Školska je knjižnica pozvala na ovaj način i druge (sadašnje i bivše) učenike na suradnju u vidu predstavljanja svojih uradaka nastalih na nastavi ili tijekom bavljenja hobbijem. Izložba je također gostovala u prostorima Gradske knjižnice u Đakovu te sam na taj način upoznala širu javnost sa darovitim sugrađaninom.

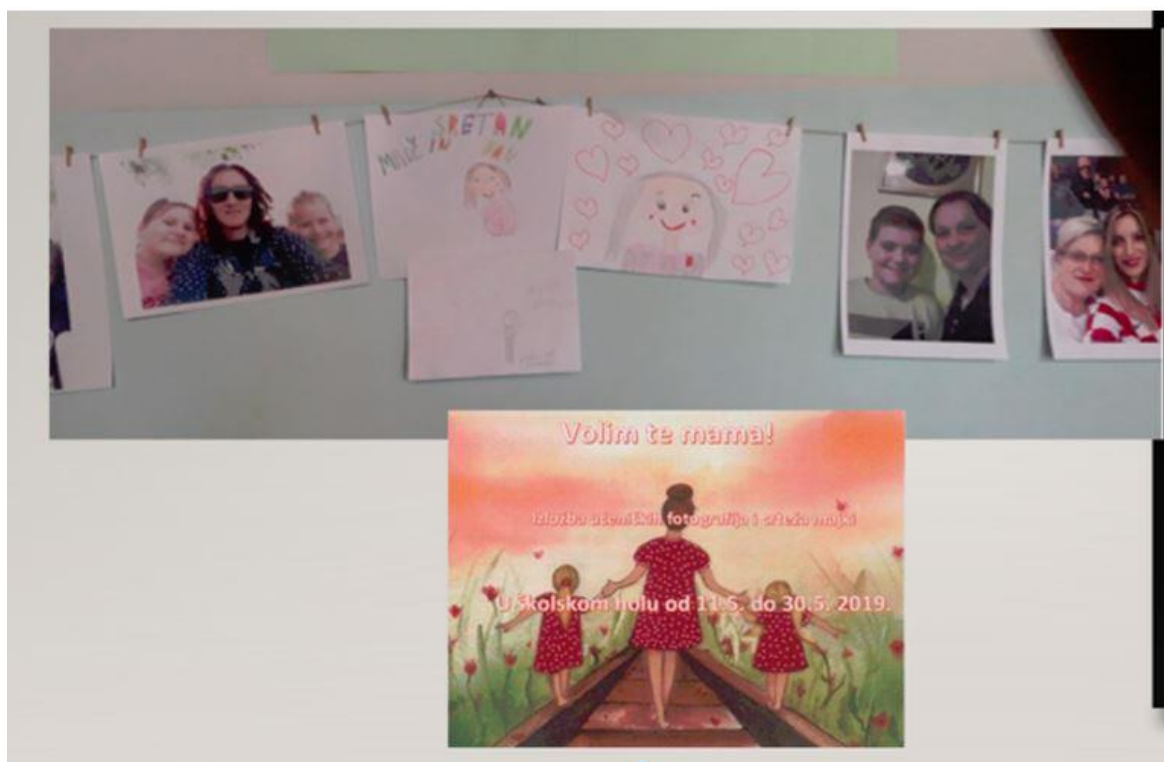
Na izložbi I mi smo bili djeca izložene su fotografije učitelja, stručnih suradnika i drugih djelatnika OŠ Đakovački Selci iz dječje dobi. Izložba je nastala u suradnji sa pedagogom i imala je za cilj približiti učitelje i druge djelatnike u školi učenicima. Izlaganjem svojih fotografija iz djetinjstva nastojali smo njegovati prijateljske (bliske) odnose između učenika, roditelja i škole radi postizanja istog cilja. Izložbu je i pratio kviz *Pogodi tko sam* u kojemu su posjetitelji prepoznavali i povezivali lice s fotografije s djelatnikom škole. Djelatnici škole rado su se odazvali u pripremi izložbe i ustupili svoje fotografije.

Izložbu *Kako smo se prije igrali i zabavljali* organizirala sam u sklopu školskog projekta Igra (suradnja s pedagoginjom) u školi S. S. Kranjčević Levanjska Varoš, gdje radim drugu polovicu radnog vremena. Izložbi su prethodile radionice izrade igračaka u koje su bili uključeni roditelji, djedovi, bake i drugi stariji stanovnici naselja. Djelatnici škole uključili su se ustupanjem svojih igrački iz djetinjstva za potrebe izložbe. Kratki opisi igračaka s naglaskom na materijal od kojeg su izrađene i kako se njima igralo nalazili su se uz svaki izložak.

Slika 3. Izložba *Kako smo se prije igrali i zabavljali*

Izložba *Volim te mama* povodom Majčinog dana, osim obilježavanja spomendana, imala je za cilj i uputiti roditelje i učenike na školsku mrežnu stranicu i mogućnost kontakta putem e-pošte sa školom. Razgovor u kojemu je tajnik upozorio na teškoću pri komunikaciji s roditeljima kad je potrebno dostaviti neku dokumentaciju i slabom korištenju ponuđenih kanala suradnje, odredio je način prikupljanja izložaka. Učenici su bili pozvani da fotografiju sa svojom majkom dostave na e-poštu škole. Oni roditelji (i učenici) koji nisu imali ovu mogućnost, nacrtali su svoje majke i donijeli crtež u knjižnicu. Ovom izložbom potaknuli smo neke roditelje da kreiraju svoju e-poštu, a one koji ga imaju, da koriste školske digitalne kanale komunikacije .

Slika 4. Izložba *Volim te mama*

Nastupa vrijeme pandemije te za učenike, nastavnike i stručne suradnike, ali i roditelje jedini oblik komunikacije postaje digitalna (*online*) komunikacija. Prethodna izložba u čijoj smo pripremi potaknuli učenike i roditelje na korištenje službene mrežne stranice škole pokazala se „vidovitom“. Osim postojećih otvaraju se i drugi *online* kanali komunikacije i suradnje. Imperativ je rad u raznim digitalnim alatima koji osiguravaju nastavak nastavnog procesa. Izložba školske knjižnice seli u virtualni svijet i u digitalnom alatu Emaze organiziram izložbe [Povijest školske knjižnice](#) i [Pogled na lekturu iz druge](#)

drugačije, perspektive. Ideje za izložbu u kojoj sam dala povijesni pregled nastanka i razvoja školske knjižnice u školi Đakovački Selci nastala je iz učestalih prigovora učenika, roditelja i nastavnika o „izloženosti ekranima“. Uočena je važnost tiskanih knjiga, koje su prema riječima učenika ugodnije za čitanje. Potreba postojanja školske knjižnice nije se smanjila kroz povijest, kao i pomoć koju pruža školska knjižnica u nastavnom procesu. Izložbu *Pogled na lekturu iz druge (drugačije) perspektive* organizirala sam u suradnji sa nastavnicom hrvatskoj jezika u školi Levanjska Varoš, a imala je za cilj potaknuti kreativnost u prezentaciji lektire. Učenici su usmjereni na rad s priručnim materijalima iz kućanstva (ponovna upotreba) te smo povezali lekturu i školski projekt *Imam plan za otpad* kroz e- izložbu.

Izložbe su osim vidljivosti školske knjižnice (knjižničarke) u novonastaloj situaciji poslužile prenošenju znanja rada u digitalnim alatima nastavnicima i učenicima. Pokazalo se tijekom pandemije da stručni suradnici knjižničari imaju visoku razinu znanja i vještina rada s digitalnim alatima.

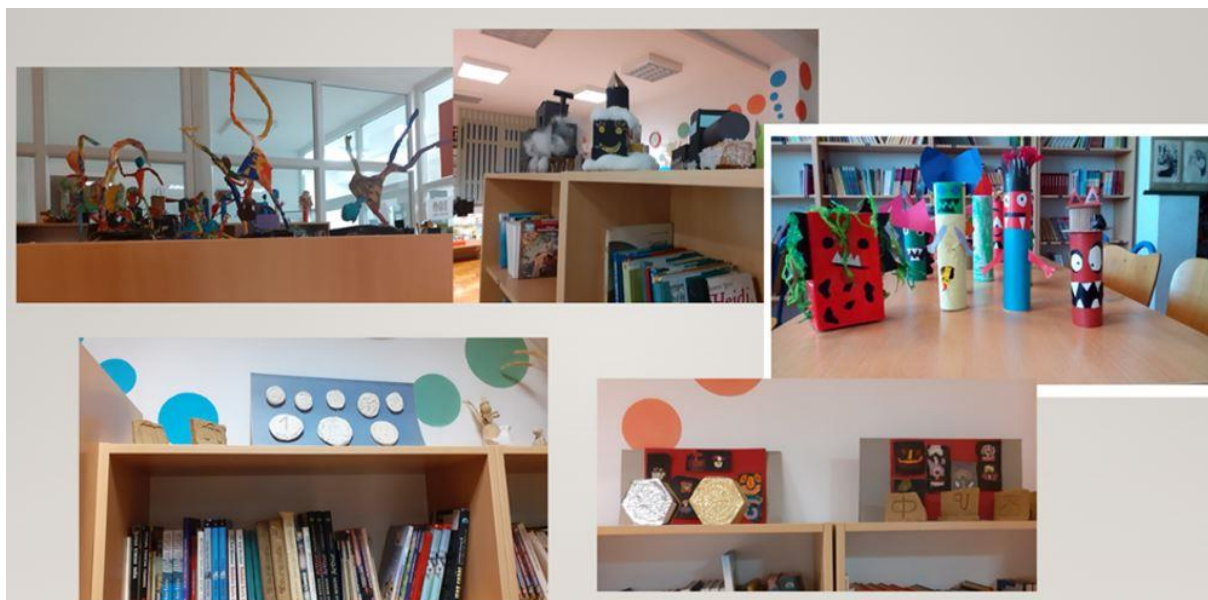

Slika 5. Izložba Nepoznato o poznatom Grigor Vitez

Povratkom nastave na „novo normalno“ i izložba školske knjižnice vraća se u prostor škole u Levanjskoj Varoši. Koristim školski hol radi osiguranja epidemioloških mjera i sigurnosti posjetitelja. Tema izložbe *Nepoznato o poznatom Grigor Vitez* ostvarena je u suradnji sa Hrvatskim školskim muzejom koji nam je ustupio digitalizirane fotografije i dokumente iz privatne kolekcije Grigora Viteza. Učenike i stanovnike općine Levanjska

Varoš, u čijem je sastavu i naselje Slobodna Vlast, upoznala sam sa Grigorom učiteljem čije je prvo radno mjesto bilo upravo u Slobodnoj Vlasti. Priprema izložbe provedena je kroz suradnju s nastavnicom hrvatskog jezika i učenika 5. razreda koji su obradom zbirke poezije *Kad bi drveće hodalo* izradili ilustracije za pojedine pjesme. U pripremu izložbe uključila sam i sekcije Školske zadruge. Izradili su stabla (od drveta i spužve) koja su predstavljala „drveće koje hoda“, a na njihovoj krošnji, u vidu listova i plodova, predstavila sam dobitnike nagrade za dječju književnost koja nosi ime Grigora Viteza.

U školskoj knjižnici provodim i tzv. “vidi što smo radili” prikaze učeničkog kreativnog stvaralaštva nastale na redovnoj nastavi, izvannastavnim aktivnostima ili u sklopu raznih projekata. Ovi prikazi nisu strukturirane i osmišljene izložbe, a cilj im je unutar škole potaknuti (razviti) nove ideje, kako kod učenika, tako i kod nastavnika.

Slika 6. Prikazi učeničkog stvaralaštva

Služe i kao „mamac“ dolasku i dužem boravku učenika u školskoj knjižnici, izmjeni mišljenja te pridonose estetici prostora. Uređen (primamljiv) prostor postao je omiljen za provoditi vrijeme između dvije nastavne smjene, prilikom čekanja na sportske aktivnosti, službenih i roditeljskih sastanaka. Naravno zadovoljstvo je knjižničarke veliko jer knjižnica je vidljiv i nezaobilazni školski prostor.